

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

"ЗАТВЕРДЖЕНО"

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
професор Гжегоцький М.Р.

" _____ " _____ 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробнича лікарська практика з дитячої стоматології

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 7.110106 "Стоматологія"
(шифр і назва спеціальності)

факультет, курс стоматологічний, 5 курс (IX семестр)
(назва факультету)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
стоматології дитячого віку
протокол № _____
від "___" _____ 2015 р.
Завідувач кафедри
_____
професор Безвужко Е.В.

"Затверджено"
профільною методичною комісією
зі стоматологічних дисциплін
протокол № _____
від "___" _____ 2015 р.
Голова профільного методкому
_____
професор Огоновський Р.З.

1. Пояснювальна записка

Сучасна концепція підготовки фахівців з вищою медичною освітою спрямована на підвищення якості навчання до рівня світових вимог. Це передбачає подальший розвиток вузівської науки, підвищення на цій основі наукової кваліфікації викладачів, акцент на самостійну роботу студентів і пов'язану з цим перебудову самого характеру викладання. Тобто йдеться про формування нового типу студента і викладача та їх співпрацю.

Одним із важливих завдань у підготовці лікарів-стоматологів є ґрунтовне вивчення дитячої стоматології.

Дитяча стоматологія – це складна і багатокомпонентна спеціальність, де фахівець, що діє як стоматолог, повинен мислити як педіатр. Підготовка і діяльність такого спеціаліста потребує багато сил, майстерності, часу та енергії. Кожен фахівець, що працює з дітьми, повинен знати особливості антенатального та постнатального періодів розвитку і формування твердих тканин зубів, тканин, кісток щелеп, м'яких тканин обличчя, а також характеру впливу на ці процеси стану здоров'я майбутньої матері і самої дитини, різні негативні фактори, що можуть призвести до виникнення і розвитку стоматологічних захворювань. Він також має знати особливості клінічних проявів і закономірностей перебігу патологічних процесів у щелепно-лицевій ділянці у дітей, а також методи лікування і профілактики основних стоматологічних захворювань у різні вікові періоди.

Майбутній лікар-стоматолог повинен знати сучасні принципи організації та управління лікувально-профілактичною стоматологічною допомогою, вміти організувати первинну профілактику стоматологічних захворювань, диспансеризацію та планову стоматологічну санацію дитячого населення.

Програма виробничої лікарської практики для студентів 5-го курсу стоматологічних факультетів для вищих медичних закладів освіти України IV рівнів акредитації складена для спеціальності 7.110106 «Стоматологія» напряму підготовки "Медицина". Програма виробничої лікарської практики складена відповідно до таких нормативних документів:

- освітньо-професійної програми підготовки фахівців (ОПП) та освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ), затверджених наказом МОН України від 28.07.2003 р. №504;

- наказу МОЗ України від 08.07.2010 р. №541 «Про внесення змін до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар-стоматолог» у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації за спеціальністю «стоматологія», затвердженого наказом МОЗ України від 07.12.2009 р. №929»;

- наказу МОЗ України від 31.01.2003 р. №148 «Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої медичної та фармацевтичної освіти»;

- рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін, затверджених наказом МОЗ України від 24.03.2004р. №152 «Про затвердження рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін» зі змінами та доповненнями, внесеними наказом МОЗ України від 12.10.2004р. №492 «Про внесення змін та доповнень до рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін»;

- положення про проведення практики студентів Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького розроблено у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII, Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів студентів України Затверджено наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року №93, наказу Міністерства охорони здоров'я України №179 від 03.10 1995р. «лактичного, стоматологічного і фармацевтичного факультетів вищих навчальних закладів III – IV акредитації, з урахуванням вимог стандартів вищої медичної і фармацевтичної освіти.

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького і проводиться на оснащених відповідним чином базах Університету, а також у сучасних лікувально-профілактичних закладах, підприємствах охорони здоров'я.

Відповідно до навчального плану проходження **виробничої лікарської практики для студентів 5 курсу стоматологічного факультету** передбачено в той час, коли студентом набуті знання з дитячої стоматології (дитячої терапевтичної стоматології, ортодонтії, дитячої хірургічної стоматології).

Виробнича лікарська практика (всього 3 тижні: 2 тижні - дитяча терапевтична стоматологія, 1 тиждень - ортодонція, дитяча хірургічна стоматологія; аудиторні години визначаються за чинним положенням про виробничу практику) проводиться в дитячій стоматологічній поліклініці, стоматологічних кабінетах шкіл і дитячих садків упродовж навчального року відповідно до професійних обов'язків та в обсязі робочого часу лікаря-стоматолога дитячого згідно з чинним законодавством.

Програма практики «Виробнича лікарська практика з дитячої стоматології», розподілена на 3 розділи:

- ✓ виробнича лікарська практика з дитячої терапевтичної стоматології;
- ✓ виробнича лікарська практика з ортодонції;
- ✓ виробнича лікарська практика з дитячої хірургічної стоматології.

Практика передбачає самостійне опанування студентами практичними навичками згідно освітньо-професійної програми підготовки фахівців (ОПП) та освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ), яка контролюється керівниками викладачами профільної кафедри та керівниками виробничої практики від бази. Поточна навчальна діяльність студентів оцінюється керівниками викладачами практики від вищого навчального закладу.

Диференційний залік з виробничої лікарської практики з дитячої стоматології відбувається в останній день практики після її завершення. Контроль проводиться комісією з викладачів кафедри стоматології дитячого віку у присутності керівника від бази практики.

Оцінка успішності студента за виробничу лікарську практику для студентів 5-го курсу стоматологічного факультету є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням поточної успішності та підсумкового контролю, що виставляється при проведенні диференційного заліку і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Орієнтований структурований план проходження виробничої лікарської практики для студентів 5-го курсу стоматологічного факультету

Структура виробничої практики	Кількість тижнів	Кількість годин/кредитів ECTS	Рік навчання/семестр	Вид контролю
Виробнича лікарська практика з дитячої стоматології	3	135/4,5	5-й курс/IX семестр	Поточний контроль, диференційний залік

ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА З ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Мета проведення виробничої лікарської практики з дитячої стоматології полягає у закріпленні практичних навичок у межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія».

На підставі кінцевих цілей до диференційного заліку сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети проходження виробничої лікарської практики.

Кінцеві цілі виробничої лікарської практики з дитячої стоматології:

1. Аналізувати результати обстеження хворого в клініці дитячої терапевтичної стоматології.
2. Аналізувати результати обстеження пацієнта із зубощелепними аномаліями та деформаціями.
3. Аналізувати результати обстеження хворого в клініці дитячої хірургічної стоматології.
4. Визначати диспансерні групи нагляду за ортодонтичними хворими і проводити профілактичні заходи в групі з факторами ризику.
5. Визначати тактику ведення на стоматологічному прийомі дитини при соматичних захворюваннях, що потребують особливої тактики ведення пацієнта.
6. Визначати характер та принципи лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології.

7. Визначити провідні синдроми і симптоми у дитячій терапевтичній стоматології.
8. Визначити провідні синдроми і симптоми у дитячій хірургічній стоматології.
9. Визначити провідні синдроми і симптоми у ортодонтичній клініці.
10. Визначити характер та принципи лікування в клініці дитячої хірургічної стоматології.
11. Використовувати принципи профілактики стоматологічних захворювань та їх ускладнень в дитячій хірургічній стоматології.
12. Виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лицевої ділянки на ортодонтичному прийомі.
13. Виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лицевої ділянки в клініці дитячої хірургічної стоматології.
14. Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань у клініці дитячої терапевтичної стоматології.
15. Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань у клініці дитячої хірургічної стоматології.
16. Демонструвати вміння ведення облікової та звітної документації у стоматології. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації на ортодонтичному прийомі.
17. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячої терапевтичної стоматології.
18. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячої хірургічної стоматології.
19. Діагностувати невідкладні стани у клініці дитячої терапевтичної стоматології.
20. Діагностувати невідкладні стани у клініці дитячої хірургічної стоматології.
21. Надавати необхідну невідкладну допомогу в клініці дитячої хірургічної стоматології.
22. Надавати необхідну невідкладну допомогу при екстрених станах в клініці дитячої терапевтичної стоматології.
23. Обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз в клініці дитячої терапевтичної стоматології.
24. Обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в клініці дитячої терапевтичної стоматології.
25. Обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в клініці дитячої хірургічної стоматології.
26. Обґрунтовувати і формулювати синдромний ортодонтичний діагноз.
27. Планувати обстеження стоматологічного хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених захворюваннях внутрішніх органів та їх ускладненнях.
28. Проводити диференціальну діагностику захворювань у дитячій терапевтичній стоматології.
29. Проводити диференціальну діагностику зубощелепних аномалій та деформацій.
30. Проводити диференціальну діагностику патології зубощелепної системи.
31. Проводити диференційну діагностику захворювань у клініці дитячої хірургічної стоматології.
32. Проводити обстеження хворого у клініці дитячої терапевтичної стоматології.
33. Проводити обстеження хворого у клініці дитячої хірургічної стоматології.
34. Проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених стоматологічних захворювань у дітей різного віку.
35. Визначати остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці дитячої терапевтичної стоматології.
36. Визначати остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці дитячої хірургічної стоматології.

ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА З ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ.

Виробнича лікарська практика з дитячої терапевтичної стоматології.

Конкретні цілі :

-демонструвати володіння основними принципами медичної деонтології;

- демонструвати володіння навичками дотримання техніки безпеки та забезпечення санітарно-гігієнічного режиму дитячого терапевтичного кабінету (відділення) стоматологічної поліклініки;
- уміти провести клінічне обстеження хворих дітей з одонтопатологією та патологією тканин пародонта;
- уміти застосувати спеціальні, інструментальні та лабораторні методи діагностики стоматологічних хворих, проводити їх аналіз;
- уміти відновлювати анатомічну цілісність зубів різними пломбувальними матеріалами при одонтопатології;
- демонструвати володіння навичками видалення зубних відкладень різними способами;
- проводити медикаментозну обробку тканин пародонта, слизової оболонки порожнини рота;
- вміти застосовувати фізичні методи в діагностиці та лікуванні стоматологічних хворих;
- вміти дати конкретні рекомендації щодо гігієни порожнини рота;
- демонструвати володіння основними навичками організації проведення первинної та вторинної профілактики та диспансеризації стоматологічних хворих.

Виробнича лікарська практика з ортодонтії.

Конкретні цілі :

- вміти визначати види прикусу;
- вміти проводити оцінку функціональних відхилень зубощелепної системи;
- знати показання до призначення та володіти методиками міогімнастики;
- отримання анатомічних та функціональних відбитків різними відбитковими матеріалами у дітей з зубощелепними аномаліями;
- володіти навичками отримання моделі зубних рядів та протезного ложа;
- визначення конструкції ортодонтичного апарату.

Виробнича лікарська практика з дитячої хірургічної стоматології.

Конкретні цілі :

- демонструвати володіння навичками проведення місцевого знеболення тканин ЩЛД у дітей;
- проводити оперативне втручання на тканинах ЩЛД при субперіостальних інфільтратах та абсцесах, при перикоронариті;
- володіти технікою типового та атипового видалення тимчасових та постійних зубів;
- проводити хірургічну обробку травматичних ушкоджень м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки при різних видах пошкоджень;
- вміти надавати первинну допомогу при травматичних пошкодженнях зубів та щелеп, вивихах нижньої щелепи.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

№ з/п	Теми
Виробнича лікарська практика з дитячої терапевтичної стоматології	
1	Організація стоматологічної допомоги дітям. Структура та принципи організації роботи дитячих стоматологічних закладів. Заповнення медичної та облікової документації під час прийому дитячого лікаря-стоматолога.
2	Обстеження стоматологічного пацієнта. Визначення індексів карієсу. Визначення стану гігієни порожнини рота за допомогою гігієнічних індексів. Виявлення факторів ризику карієсу та захворювань тканин пародонта. Пародонтальні індекси.
3	Вибір пломбувальних матеріалів для постійних та тимчасових зубів. Стоматологічні цементи, композиційні пломбувальні матеріали, компомери, ормокери, стоматологічні адгезиви, стоматологічні амальгами, матеріали для

	обтурації кореневих каналів.
4	Клініка та діагностика різних некаріозних уражень зубів у дітей (гіпоплазія, флюороз, спадкові вади розвитку твердих тканин зубів). Тактика дитячого стоматолога при різних формах некаріозних захворювань твердих тканин зубів. Вибір методів лікування різних форм некаріозних уражень твердих тканин зубів. Техніка реставрації зубів за допомогою сучасних фотополімерних композиційних матеріалів.
5	Клінічна класифікація карієсу зубів у дитячому віці. Клініка та діагностика, диференційна діагностика каріозних уражень тимчасових та постійних зубів у дітей. Визначення показників розповсюженості та інтенсивності карієсу зубів у дітей у віковому аспекті.
6	Лікування карієсу постійних зубів у дітей: препарування каріозних порожнин при різній їх локалізації, вибір пломбувального матеріалу, техніка пломбування. Ремінералізуюча терапія: показання до застосування, контроль ефективності. Загальне лікування карієсу зубів у дітей: планування, засоби та методи.
7	Класифікація пульпіту. Закономірності клінічного перебігу пульпітів тимчасових та постійних зубів у дітей. Діагностика, диференційна діагностика різних форм пульпіту тимчасових та постійних зубів у дітей.
8	Лікування пульпіту постійних зубів у дітей. Вітальна ампутація та екстирпація пульпи. Девітальні методи. Показання, методики їх проведення. Ендодонтична обробка кореневих каналів, матеріали для обтурації кореневих каналів на різних етапах їх формування.
9	Клініка, діагностика, диференційна діагностика різних форм періодонтиту тимчасових та постійних зубів у дітей. Закономірності клінічного перебігу періодонтитів у тимчасових та постійних зубах у дітей. Рентгенологічна діагностика.
10	Лікування періодонтитів тимчасових та постійних зубів у дітей. Показання до вибору методу лікування. Вибір матеріалів для кореневої пломби в постійних та тимчасових зубах. Техніка виконання. Прогноз.
Виробнича лікарська практика з ортодонтії	
11	Організація ортодонтичної допомоги населенню. Етіологія та патогенез зубощелепних аномалій. Виявлення факторів ризику розвитку зубощелепних аномалій. Особливості профілактики зубощелепних аномалій в антенатальному періоді. Основні засоби та особливості профілактики зубощелепних аномалій та деформацій в постнатальному періоді. Профілактика шкідливих звичок. Періоди розвитку дитини. Стан зубощелепно-лицевої системи в різні періоди формування прикусу
12	Сучасні методи діагностики зубощелепних аномалій. Методи лікування в ортодонтії. Особливості конструювання ортодонтичних апаратів. Особливості лікування ЗЩА в тимчасовому, змінному та постійному прикусі. Лікування ЗЩА незнімними конструкціями. Етапи виготовлення знімних та незнімних ортодонтичних конструкцій.
13	Аномалії окремих зубів. Аномалії формування зубного ряду. Аномалії форми зубних рядів. Клініка, діагностика лікування. Аномалії прикусу в вертикальній, сагітальній та трансверзальній площинах. Клініка, діагностика, лікування та профілактика в різні вікові періоди. Особливості лікування дітей з вродженими вадами розвитку.
Виробнича лікарська практика з дитячої хірургічної стоматології	
14	Загальне та місцеве знеболювання у дітей на амбулаторному хірургічному прийомі: види та методи, показання і протипоказання до вибору методу,

	фармакологічні препарати. Операція видалення зубів у дітей. Показання та протипоказання до видалення тимчасових і постійних зубів, інструментарій. Особливості видалення зубів у дітей із супутніми соматичними захворюваннями. Загальні та місцеві ускладнення під час та після видалення зубів, методи їх лікування та профілактика.
15	Гострі та хронічні запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості перебігу запальних процесів щелепно-лицевої ділянки у дітей. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Захворювання СНЩС у дітей та підлітків: класифікація, діагностика, клініка, лікування.
Усього годин - 135 Кредитів ECTS – 4,5	

Перелік вмінь та практичних навичок

№ з/п	Вміння та практичні навички	Оцінка у балах
1.	Вміти обстежити пацієнта на стоматологічному прийомі у лікаря дитячого стоматолога-терапевта. Вміти визначити кислотостійкість емалі зубів (ТЕР, КОШРЕ, CRT-тест), проводити методику електроодонтодіагностики.	3 - 5
2.	Вміти проводити професійну гігієну порожнини рота, видалення зубних нашарувань різними методами. Вміти надати рекомендації по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей хворого.	3 - 5
3.	Вміти проводити покриття зубів лікувальними та профілактичними лаками, гелями у дітей, герметизацію фісур постійних зубів у дітей, та імпрегнація твердих тканин тимчасових зубів.	3 - 5
4.	Вміти проводити медикаментозну обробку уражених ділянок слизової оболонки порожнини рота та пародонту. Приготувати та накладати лікувальні твердіючі та нетвердіючі пов'язки при захворюваннях тканин пародонта у дітей.	3 - 5
5.	Вміти препарувати каріозні порожнини тимчасових та постійних зубів з урахуванням виду пломбувального матеріалу.	3 - 5
6.	Вміти пломбувати каріозні порожнини тимчасових зубів різними пломбувальними матеріалами.	3 - 5
7.	Вміти пломбувати каріозні порожнини постійних зубів різними пломбувальними матеріалами.	3 - 5
8.	Вміти накладати та видаляти тимчасові пломби з одонтотропними пастами при лікуванні карієсу та пульпіту. Накладати та видаляти герметичні пов'язки при лікуванні пульпіту та періодонтиту.	3 - 5
9.	Вміти проводити ампутацію та екстирпацію пульпи тимчасових та постійних зубів. Діатермокоагуляцію при лікуванні різних форм пульпіту.	3 - 5
10.	Вміти проводити інструментальну обробку кореневих каналів тимчасових та постійних зубів, імпрегнаційні методи обробки кореневих каналів постійних та тимчасових зубів.	3 - 5
11.	Вміти проводити пломбування кореневих каналів тимчасових та постійних зубів з використанням твердіючих і нетвердіючих сілерів різних груп та філерів.	3 - 5
12.	Вміти проводити шліфовку та поліровку пломб із різних видів пломбувальних матеріалів.	3 - 5
13.	Вміти провести місцеве знеболювання при лікуванні	3 - 5

	стоматологічних захворювань різними методами (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове).	
14.	Вміти провести місцеве знеболювання при лікуванні стоматологічних захворювань різними методами (інтралігаментарне, інтрапульпарне, субперіостальне).	3 – 5
15.	Вміти проводити типові видалення тимчасових та постійних зубів.	3 - 5
16.	Вміти проводити атипичне видалення постійних зубів та кюретаж лунки.	
17.	Вміти проводити періостотомію, розтин та висічення капюшона при перикоронариті.	3 - 5
18.	Вміти провести хірургічну обробку травматичних пошкоджень м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки та шинування зубів різними методиками (лігатурне зв'язування зубів).	3 - 5
19.	Вміти провести обстеження ортодонтичного пацієнта.	3 - 5
20.	Вміти зняти відбитки щелеп.	3 – 5
21.	Вміти аналізувати рентгенологічні методи обстеження (ОПТГ, рентенограми в прикус, ТРГ), антропометричне дослідження функціонального стану.	3 – 5
22.	Вміти скласти план лікування залежно від клінічної ситуації. Визначити метод лікування. .	3 - 5
23.	Вміти провести корекцію знімних конструкцій ортодонтичних апаратів.	3 - 5
24.	Вміти провести активацію знімних конструкцій ортодонтичних апаратів.	3 - 5
Усього	Мінімальна та максимальна кількість балів за практичні навички	72 - 120

ФОРМИ КОНТРОЛЮ.

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми виробничої лікарської практики для студентів 5-го курсу стоматологічного факультету та інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-трансферній системі організації навчального процесу, затвердженій МОЗ України.

Оцінка за практику визначається з суми балів за виконання студентом практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (максимум 120 балів – мінімум 72 бали), та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційного заліку (максимум 80 балів – мінімум 50 балів)

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному розділі. Одним із видів діяльності студентів та його контролю з боку керівника практики є ведення щоденника виробничої практики (додатки 1-3). Щоденник є основним документом на період виробничої практики, включаючи її захист. Студенти зобов'язані за період практики кожен день записувати в щоденник все, що зроблено за добу (додаток 2). У ньому ж, в загальній послідовності відображається суспільно-корисна робота (випуски санітарних бюлетенів, написання рефератів, проведення бесід в організованих дитячих колективах та ін.).

Не менше двох разів за тиждень студент повинен подати щоденник на перевірку асистенту (доценту) – керівнику виробничої практики від кафедри і щоденно – на підпис безпосередньому керівникові (лікару-стоматологу від лікувального закладу).

Після завершення кожного розділу студент заповнює підсумковий звіт (додаток 4) про виконану роботу. Після закінчення виробничої практики, складання цифрового та текстового звітів студенту видається характеристика (додаток 3) та рецензія на щоденник, підписані безпосереднім керівником виробничої практики та головним лікарем. Під час написання характеристики та рецензії слід відображати такі показники: рівень теоретичної підготовки, оволодіння практичними навичками, знання рецептури, дотримання основ деонтології та етики, ставлення студента до оволодіння практичними навичками. Характеристика повинна бути завірена

печаткою лікувального закладу, де проводилась виробнича практика. Наявність заповненого відповідно форми та завіреного підписом керівника практики щоденника та підсумкового звіту є обов'язковим для допуску студента до підсумкового контролю.

Поточне оцінювання. Керівники виробничої практики аналізують роботу студентів у відділеннях, враховуючи їх профіль (студент не повинен мати пропусків днів практики), якість ведення щоденника, якість оволодіння практичними навичками визначеними переліком з кожного розділу, застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря.

Критерії оцінки самостійного опанування практичними навичками під час проходження практики в балах відповідно переліку, визначеному в підсумковому звіті в балах:

«5» балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та ґрунтовно описав їх на достатньо високому теоретичному рівні.

«4» балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому несуттєві помилки.

«3» бали – отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому суттєві помилки.

«2» бали - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому грубі суттєві помилки.

До диференційного заліку з практики допускається студент, який на 100% виконав запропоновану кількість практичних навичок, виклав їх у письмовій формі, надав обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту щоденника, та отримав мінімум 72 бали з 120 максимальних.

Диференційний залік з виробничої лікарської практики студентів 5-го курсу передбачає демонстрацію вмінь і практичних навичок з переліку по кожному розділу та підсумкового контролю (написання 80 тестових завдань)

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час підсумкового контролю, становить 80, при цьому:

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною).

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у шкалу ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Кількість балів з практики, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	«5»
Від 140 до 169 балів	«4»
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Хоменко Л.О. і співав. Терапевтична стоматологія дитячого віку. –К.: Книга плюс, 2001. -524с.
2. Хоменко Л.А. и соавт. Терапевтическая стоматология детского возраста / под ред. Л.А.Хоменко. –К.: Книга плюс, 2007. -816 с. (на русском яз.)
3. Хоменко Л.А., Остапко Е.И., Биденко Н.В. Клинико-рентгенологическая диагностика заболеваний зубов и пародонта у детей и подростков. –К.: „Книга плюс”, 2004. – 200с.
4. Стоматология детского возраста под ред. Виноградовой Т.Ф. Москва:”Медицина”.-1987.-526с.
5. Профілактика стоматологічних захворювань // підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. / Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Карпенко [та інш.] За ред. Проф. Л.Ф. Каськової. — Харків. — «Факт», 2011. — 392 с.
- 6 Максимовская Л.Н. Лекарственные средства в стоматологии. – М. 2000. – 240 с.
Колесов А.А. Стоматология детского возраста. - М.:Медицина, 1991. – 464с.
7. Боровский Е.В., Иванов В.С., Максимовский Ю.М., Максимовская Л.Н. Терапевтическая стоматология. – М.:Медицина, 2002. – 736с.
8. Персин Л.С., Єлизарова В.М., Дьякова С.В. Стоматология детского возраста. - М.:Медицина, 2003. – 640с.
9. Каськова Л.Ф., Хміль О.В., Сіркович І.О. Герпетична інфекція в дитячій стоматології. - Навчально-методичний посібник. –Полтава, 2011. – 120с.
10. Удовицька О.В., Лепорська Л.Б. Дитяча стоматологія. К.: Здоров'я, 2000. -296с.
12. Головка Н.В. «Профилактика зубочелюстных аномалий» - Винница, Новая книга, 2005. –146с;
13. Головка Н.В. «Ортодонтические аппараты». - Винница, Новая книга, 2006. – 215с;
14. Головка Н.В. «Ортодонтия». - Винница, Новая книга, 2008. – 220с;
15. Головка Н.В. «Ортодонтия. Развитие прикуса, диагностика зубочелюстных аномалий, ортодонтический диагноз». - Полтава, 2003. – 296с;
16. Григорьева Л.Г. «Прогнатия». - Киев, Здоровье, 1984. – 80с;
17. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л. Хірургічна стоматологія дитячого віку. – К.: Книга плюс, 2003. – 480с.
18. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно – лицевой хирургии и хирургической стоматологии. – К.: Червона Рута – Турс, 2002. – 1024с.
19. Бернадский И.И. Основы челюстно – лицевой хирургии и хирургической стоматологии. – М., 2000, 2003, 2007 – 405с.
20. Воспалительные заболевания в челюстно–лицевой области у детей / Под ред. Рогинского В.В. – М., 1998. – 255с.

Додаткова література:

1. Рибалов О.В. Пародонтит: діагностика та комплексне лікування. –П., 2000. – 160 с.
2. Справочник по детской стоматологии / Под ред.А.Камерона, Р.Уидлера; Пер. с англ. под ред. Т.Ф.Виноградовой, Н.В.Гинали, О.З.Топольницкого. – М.: Медпресс-информ, 2003. – 287с.
3. Григорьева Л.П. «Прикус у детей». - Полтава, 1995. – 232с;
4. Дорошенко С.И. «Синдромы в ортодонтии», - Киев, Здоровье, 2008. –91с;
5. Зубкова Л.Б., Хорошилкина Ф.Я. «Лечебно–профилактические мероприятия в ортодонтии». - Киев,Здоровья,1993. – 342с;
6. Козлович В.А. «Лечение аномалий челюстно-лицевой области». - Ташкент, Медицина,1982. – 278с.
7. Куроедова В.Д., Дмитренко М.И. «Скученность зубов». - Полтава, Верстка, 2008. –138с;
8. Куроедова В.Д. «Новые аспекты болезни «зубочелюстная аномалия». - Полтава, 1997. –254с;
9. Куроедова В.Д., Кулиш Н.В. «Основы техники прямой дуги». - Полтава, Вёрстка, 2008. – 105с;
10. Куроедова В.Д., Сырик В.А. «Логопедия в ортодонтии». - Полтава, Вёрстка, 2005. – 123с;
11. Куроедова В.Д. «Профилактика зубочелюстных аномалий и деформаций. Вопросы и ответы». - Полтава, Вёрстка, 2000. – 137с.
12. Каспарова Н.Н., Колесов А.А., Воробьев Ю.М. Заболевания височно – нижнечелюстного сустава у детей и подростков. – М.: Медицина, 1981. – 168с.

13. Травматология челюстно–лицевого скелета / Под ред. Галмош Ю. – Веда, 1975. – 357с.
14. Солнцев А.М., Тимофеев А.А. Одонтогенные воспалительные заболевания. – К.: Здоров'я, 1989. – 232 с.
15. Харьков Л.В. Хирургическое лечение врожденных несращений неба. – К.: Здоров'я, 1992. – 220 с.
16. Клиническая оперативная челюстно – лицевая хирургия / Под ред. проф. В.Н. Балина и Н.М. Александрова. – СПб.: Спец. Литература, 1998. – 591с.
17. Ткаченко П.І., Гуржій О.В. Лімфаденіт щелепно – лицевої ділянки у дітей. – Полтава, 2001. – 106 с.
18. Дифференциальная диагностика хирургических заболеваний челюстно – лицевой области / Под ред. Муковозова И.Н. – М.: ООО «Медпресс», 2001. – 224 с.
19. Харьков Л.В., Яковенко Л.Н., Кава Т.В. Справочник хирурга – стоматолога. – М.: Книга плюс, 2008.- 372 с.

ЩОДЕННИК З ВИРОБНИЧОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

студента 5-го курсу стоматологічного факультету

Прізвище _____
 Ім'я _____ По-батькові _____
 Курс _____ Група _____
 Спеціальність _____
 База практики _____

№№ з/п	Дата	Прізвище, ім'я, по-батькові, вік	I, II	Скарги і анамнез захворювання	Дані об'єктивного обстеження, зубна формула	Діагноз українською та латинською мовами	Проведене лікування (що зроблено, етапи лікування, пропис медикаментозних засобів)
1	2	3	4	5	6	7	8

ФОРМА ТЕКСТОВОГО ЗВІТУ СТУДЕНТА

1. Коротка характеристика бази (за думкою студента).
2. Оснащення та забезпечення бази інструментарієм і пломбувальними матеріалами.
3. Щоденне навантаження.
4. Взаємовідносини студента та співробітників базової лікувальної установи.
5. Відмітити, що нового студент засвоїв під час проходження виробничої лікарської практики.
6. Побажання та пропозиції щодо покращення проведення виробничої практики (думка студента).

_____ Підпис студента

ХАРАКТЕРИСТИКА

студента _____ групи _____ курсу
 (прізвище, ім'я, по-батькові)

Безпосередній керівник практики _____
 (П.І.П.-б, підпис)

Головний лікар лікувального закладу _____
 (П.І.П.-б., підпис)

М.П.

Перелік вмінь та практичних навичок

№ з/п	Перелік практичних навичок	Бали	Підпис безпосереднього керівника практики від бази практики
1.	Вміти обстежити пацієнта на стоматологічному прийомі у лікаря дитячого стоматолога-терапевта. Вміти визначити кислотостійкість емалі зубів (ТЕР, КОШРЕ, CRT-тест), провести методику електроодонтодіагностики.	3 - 5	
2.	Вміти провести професійну гігієну порожнини рота, видалення зубних нашарувань різними методами. Вміти надати рекомендації по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей хворого.	3 - 5	
3.	Вміти провести професійну гігієну порожнини рота, видалення зубних нашарувань різними методами. Вміти надати рекомендації по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей хворого.	3 - 5	
4.	Вміти проводити медикаментозну обробку уражених ділянок слизової оболонки порожнини рота та пародонту. Приготувати та накладати лікувальні твердіючі та нетвердіючі пов'язки при захворюваннях тканин пародонта у дітей.	3 - 5	
5.	Вміти препарувати каріозні порожнин тимчасових та постійних зубів з урахуванням виду пломбувального матеріалу.	3 - 5	
6.	Вміти пломбувати каріозні порожнини тимчасових зубів різними пломбувальними матеріалами.	3 - 5	
7.	Вміти пломбувати каріозні порожнин постійних зубів різними пломбувальними матеріалами	3 - 5	
8.	Вміти накладати та видаляти тимчасові пломби з одонтотропними пастами при лікуванні карієсу та пульпіту. Накладати та видаляти герметичні пов'язки при лікуванні пульпіту та періодонтиту.	3 - 5	
9.	Вміти провести ампутацію та екстирпацію пульпи тимчасових та постійних зубів. Діатермокоагуляцію при лікуванні різних форм пульпіту.	3 - 5	
10.	Вміти провести інструментальну обробку кореневих каналів тимчасових та постійних зубів, імпрегнаційні методи обробки кореневих каналів постійних та тимчасових зубів.	3 - 5	
11.	Вміти провести пломбування кореневих каналів тимчасових та постійних зубів з використанням твердіючих і нетвердіючих сілерів різних груп та філерів.	3 - 5	
12.	Вміти провести шліфовку та поліровку пломб із різних видів пломбувальних матеріалів.	3 - 5	
13.	Вміти провести місцеве знеболювання при	3 - 5	

	лікуванні стоматологічних захворювань різними методами (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове).		
14.	Вміти провести місцеве знеболювання при лікуванні стоматологічних захворювань різними методами (інтралігаментарне, інтрапульпарне, субперіостальне).	3 - 5	
15.	Вміти проводити типове видалення тимчасових та постійних зубів..	3 - 5	
16.	Вміти проводити атипове видалення постійних зубів та кюретаж лунки.	3 - 5	
17.	Вміти провести періостотомію,. розтин та висічення капюшона при перикоронариті	3 - 5	
18.	Вміти провести хірургічну обробку травматичних пошкоджень м'яких тканин щелепно- лицевої ділянки та шинування зубів різними методиками (лігатурне зв'язування зубів).	3 - 5	
19.	Вміти провести обстеження ортодонтичного пацієнта.	3 - 5	
20.	Вміти зняти відбитки щелеп.	3 - 5	
21.	Вміти аналізувати рентгенологічні методи обстеження (ОПТГ, рентенограми в прикус, ТРГ), антрометричне дослідження функціонального стану.	3 - 5	
22.	Вміти скласти план лікування залежно від клінічної ситуації. Визначити метод лікування.	3 - 5	
23.	Вміти провести корекцію знімних конструкцій ортодонтичних апаратів.	3 - 5	
24.	Вміти провести активацію знімних конструкцій ортодонтичних апаратів.	3 - 5	
	Сума балів за засвоєння практичних навичок (мінімальна та максимальна кількість балів за практичні навички)	72 - 120	Підпис безпосереднього керівника практики від бази практики
	Підсумковий контроль практичних навичок(мінімальна та максимальна кількість балів)	50-80	Підпис керівника практики від університету
Диференційований залік (лікарська практика в дитячій стоматології)		Бали	Оцінка
			Підпис керівника практики від університету

М.печатки ЛПЗ